

IZBA ARCHITEKTÓW
RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KRAJOWA RADA IZBY ARCHITEKTÓW RP

Warszawa, dnia 20 czerwca 2013 r.

I.dz. 231/KRIA/2013/w

Szanowny Pan Poseł

Adam Szejnfeld

ul. Śródmiejska 20/1,
64-920 Piła

Działając w imieniu Krajowej Rady Izby Architektów RP, w odpowiedzi na prośbę wyrażoną w wiadomości mailowej z dnia 11 maja 2013 r., dotyczącej zapoznania się i zaopiniowania dokumentu projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych (dalej jako „projekt”), przedstawiamy stanowisko Krajowej Rady Izby Architektów RP w przedmiotowej sprawie.

Po dokonanej analizie postanowień w/w projektu, Krajowa Rada Izby Architektów RP zasadniczo przychyliła się do propozycji zawartych w projekcie, przy czym nie odnosi się do wszystkich propozycji zmian w ustawie z dnia 29 stycznia 2004 r. - Prawo zamówień publicznych (Dz.U. Nr 19, poz. 177 z późn. zm., dalej jako „Ustawa PZP”), z uwagi na to, iż nie wszystkie z zaproponowanych zmian są na tyle istotne i priorytetowe z punktu widzenia działalności Izby Architektów RP.

Należy uznać za słuszne i uzasadnione zmiany zaproponowane (w pkt 10 lit. a projektu) w zakresie dążenia do wyeliminowania z postępowania wykonawców nie gwarantujących osiągnięcia odpowiedniej jakości świadczeń na etapie realizacji zamówienia publicznego w postaci zmiany art. 90 ust. 1 ustawy PZP. Ryzyko nienależytego wykonania zamówienia spowodowane rażąco niskimi cenami oferowanymi przez wykonawców stanowi powszechny,

istotny problem, a nadmiernie niska cena oferty - z punktu widzenia obserwacji środowiska architektów – pojawia się w zamówieniach nagminnie. Podmioty stosujące ustawę PZP mają trudności w powyższym zakresie, co być może jest spowodowane tym, iż już na etapie przygotowywania dokumentacji przetargowej, skłaniają się do wyboru najbardziej bezpiecznego (z uwagi na przejrzystość i niemożność zarzucenia nieprawidłowości podmiotowi udzielającemu zamówienia) rozwiązania w zakresie wyboru kryterium oceny ofert, wskazując cenę jako jedyne kryterium oceny ofert. Wobec rangi problemu, koniecznym jest wprowadzenie takich mechanizmów, które skutecznie umożliwią ograniczenie zagrożenia prawidłowej realizacji zamówienia. Proponowane w projekcie rozwiązanie - co do obowiązku żądania wyjaśnień dotyczących elementów oferty mających wpływ na wysokość ceny od wykonawcy, który złożył ofertę z ceną niższą o 50% zarówno od wartości zamówienia jak i od średniej arytmetycznej cen wszystkich złożonych ofert – jest w naszej ocenie słuszne ze względu na konieczność sprecyzowania przesłanek „rażąco niskiej ceny”. Obligatoryjność żądania wyjaśnień przez Zamawiającego w stosunku do Wykonawców, w naszej ocenie powinna już występować przy 20 % różnicy w cenie. Krajowa Rada Izby Architektów RP wskazuje przy tym, iż zasadnym byłoby dokładniejsze sprecyzowanie pojęcia „rażąco niskiej ceny”, tak jak ma to miejsce w innych państwach UE (np. w Litwie). Dodatkowo, rozwiązanie zawarte w projekcie, w postaci odniesienia – w zakresie rażąco niskiej ceny - średniej arytmetycznej cen wszystkich złożonych ofert oraz do wartości szacunkowej zamówienia należy uznać za trafne i uzasadnione. Wysuwamy jednocześnie propozycję obligatoryjności żądania wyjaśnień przez Zamawiającego do Wykonawcy w zakresie w przypadku gdy:

1. oferta zawiera cenę o co najmniej 20 % niższą, niż cena najwyższa spośród wszystkich złożonych ofert, lub
2. oferta zawiera cenę o co najmniej 10 % niższą niż wartość szacunkowa zamówienia określona przez zamawiającego,
3. a dla zamówień na prace projektowe - oferta zawiera cenę, o co najmniej 10 % niższą od wyceny sporządzonej na podstawie Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 18 maja 2004 roku w sprawie określania metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowania kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno -użytkowym. (Dz. U. 2004 Nr 130, poz. 1389 z późn. zm).

Określony natomiast w pkt 10 lit. a projektu „próg” wymagający żądania od wykonawcy wyjaśnień dotyczących elementów oferty, na poziomie ceny niższej o 50 % od wartości

zamówienia jak i od średniej arytmetycznej cen wszystkich złożonych ofert, należy uznać za zbyt wysoki i powodujący – zwłaszcza przy wysokiej wartości zamówienia zbyt dużą rozpiętość cenową. Tak określona przesłanka umożliwiająca wystąpienie przez zamawiającego do wykonawcy o wyjaśnienia w zakresie ceny, może bowiem nie spełnić swojej roli w postaci eliminacji ofert z „rażąco niską ceną”. Należy zważyć bowiem uwagę na fakt, iż w myśl orzecznictwa ETS i treści Dyrektywy Klasycznej brak jest na tą chwilę możliwości automatyzmu w odrzucaniu ofert z rażąco niską ceną bez zapytania o wyjaśnienia wykonawcy, a tym samym utrudniona jest kwestia zdefiniowania pojęcia rażąco niskiej ceny. Na marginesie należy zaznaczyć że w ostatnim projekcie założeń zmian do ustawy PZP Urząd proponuje odejście od pojęcia „rażąco niska cena”.

Ponadto, Krajowa Rada IA RP zwraca uwagę na celowość wprowadzenia do Ustawy PZP obowiązku przedstawiania przez wykonawców, w momencie składania oferty, obligatoryjnej informacji zawierającej kalkulację ceny ofertowej wskazanej w ofercie (poprzez wskazanie szczegółów dotyczących składowych elementów ceny, z uwzględnieniem wszelkich kosztów koniecznych do realizacji zamówienia). Powyższe ma swoje uzasadnienie związku z faktem, iż każdy rzetelny przedsiębiorca, rozważający udział w postępowaniu przetargowym, dokonuje kalkulacji kosztów niezbędnych do wykonania zamówienia oraz ocenia wysokość zysku. Dlatego też, nałożenie na wykonawcę obowiązku złożenia wraz z ofertą wstępnej, uproszczonej kalkulacji (tutaj celowym byłoby opracowanie wzoru, z którego każdy wykonawca mógłby skorzystać), będzie służyło wyeliminowaniu nieuczciwych, pozostających w zmowie wykonawców. Taka procedura zniechęci wykonawców do manipulacji oraz uchroni przed rażąco niskimi cenami grożącymi prawidłowej realizacji zamówienia. Nałożenie obowiązku – z jednej strony na zamawiających – żądania od wykonawców przedstawienia wraz z ofertą wstępnej kalkulacji w zakresie sposobu ustalenia ceny, oraz – z drugiej strony – zobowiązanie wykonawców pod rygorem odrzucenia oferty do przedkładania tych kalkulacji, nie będzie powodowało sformalizowania postępowania w zamówieniach publicznych i nie odstraszy wykonawców, którzy startując w przetargu i tak zawsze muszą taką kalkulację zrobić we własnym zakresie. Tak więc, wymóg załączenia kalkulacji ceny ofertowej do formularza ofertowego nie będzie nadmiernym obciążeniem dla wykonawców, a stanowić będzie instrument ochronny przed nadmiernie niskimi celami, gdyż wykonawcy będą musieli już na etapie składania ofert rzetelnie podejść do udziału w postępowaniu.

Krajowa Rada Izby Architektów RP przychyliła się również do rozwiązania wskazującego w sposób jednoznaczny, iż ciężar udowodnienia, że cena oferty nie zawiera rażąco niskiej ceny

spoczywa na wykonawcy (pkt 11 lit. c projektu). Na marginesie należy zaznaczyć, że w tym kierunku idą również ostatnie zmiany proponowane przez Urząd Zamówień Publicznych.

Należy uznać również za uzasadnione proponowane zmiany w pkt 11 projektu, w postaci wprowadzenia obowiązku wykazania w protokole postępowania przez zamawiających (o których mowa w art. 3 ust. 1 pkt 1) – 2 ustawy PZP), jeżeli jedynym kryterium oceny ofert jest cena, że zastosowanie innych niż cena kryteriów nie przyczyni się do zmniejszenia wydatków ze środków publicznych ponoszonych w całym okresie korzystania z przedmiotu zamówienia. Powyższe rozwiązanie jest bardzo dobrym impulsem do zmiany postrzegania cennego narzędzia, jakim jest możliwość wyboru przez zamawiającego kryteriów oceny ofert. Nadto, rozszerzenie tego wymogu także na innych zamawiających, skłoni zamawiających do częstszego uwzględniania innych niż cena kryteriów oceny ofert, a w konsekwencji przyczyni się do wzrostu jakości wykonanych świadczeń w ramach zamówienia publicznego. Przy czym wskazujemy, że w przypadku przetargów na projekty architektoniczne cena nie może być jedynym kryterium oceny ofert z uwagi na zapis art. 2 pkt 5 ustawy PZP jako, że jest to zamówienie w zakresie działalności twórczej, którego przedmiotu nie można z góry opisać w sposób jednoznaczny i wyczerpujący.

Powyższe zmiany mają dla Izby Architektów RP charakter priorytetowy. Zaniżanie przez wykonawców kosztów prac rodzi wielkie ryzyko błędów projektowych, a te odbiją się wielokrotnie na kosztach publicznych inwestycji. W stosunku do grupy zawodowej architektów istnieje możliwość dokonania szczegółowej regulacji, gdyż w przypadku architektów punktem odniesienia dla zamawiających szacujących wartość zamówienia oraz dla wykonawców startujących w przetargach jest przede wszystkim Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z dnia 18 maja 2004 roku w sprawie określania metod i podstaw sporządzania kosztorysu inwestorskiego, obliczania planowanych kosztów prac projektowych oraz planowania kosztów robót budowlanych określonych w programie funkcjonalno -użytkowym.

Mając na uwadze powyższe, Krajowa Rada Izby Architektów RP, po wnikliwej analizie projektu ustawy o zmianie ustawy – Prawo zamówień publicznych, ocenia iż propozycje w nim zawarte zmierzają w pozytywnym kierunku i założone w projekcie zmiany będą służyły stopniowemu ujednocnieniu postępowania o udzielenie zamówienia publicznego z rozwiązaniami przyjętymi w innych krajach UE, a także będą ograniczały ryzyko nienależytego wykonania zamówienia spowodowane rażąco niskimi cenami oferowanymi przez wykonawców.

Dodatkowo informujemy, iż Krajowa Rada Izby Architektów RP, na co dzień prowadzi działania w kierunku propozycji zmian legislacyjnych ustawy PZP. Nasze główne działania, oprócz waliki z rażąco niską cenę skupiają się na:

1. propagowaniu pozacenowych kryteriów oceny ofert w przypadku zamówień publicznych na projekty architektoniczne,
2. należytym uregulowaniach prawnych i zapisów dotyczących podwykonawców dotychczasowe propozycje UZP w tym zakresie spotkały się z negatywną opinią ze strony Krajowej Rady IARP),
3. ochrony praw autorskich w ustawie PZP oraz wzorcowych umowach, w zakresie również pełnienia przez architektów nadzoru autorskiego.
4. propagowania Konkursów dwuetapowych, dla postępowań których przedmiotem jest projekt architektoniczny, których konsekwencją jest nagroda pieniężna oraz zaproszenie do udziału w postępowaniu o udzielenie zamówienia w trybie z wolnej ręki.
5. opracowywaniu wzorcowej umowy do konkursów i przetargów których przedmiotem jest projekt architektoniczny,
6. uproszczeniu postępowań przetargowych oraz wyeliminowaniu błędów proceduralnych, które obecnie się pojawiają na gruncie stosowania ustawy PZP,
7. Umożliwieniu prawa do odwołań, które zostało w 2010 roku w sposób rażąco ograniczone i in.

Mając na uwadze zbieżność poglądów, które zaobserwowaliśmy po lekturze Pańskiego projektu, ze swojej strony proponujemy spotkanie w drugiej połowie lipca 2013 r., celem omówienia i skonsultowania wzajemnych pomysłów i podjęcia wzajemnej współpracy nad nowelizacją ustawy PZP.

Wojciech Gęsiak, architekt IARP
Prezes Krajowej Rady

Waldemar Jasiewicz, architekt IARP
Sekretarz Krajowej Rady